

Riktlinjer och rutiner för hantering av Region Jämtland Härjedalens konst - Förslag

Beslutad 2018-XX-XX, av: Regionala utvecklingsnämnden § XX

Inledning

Regionala utvecklingsnämnden ansvarar för Region Jämtland Härjedalens offentliga konst. Område Kultur har uppdraget att låta konstnärligt gestalta regionens verksamheter samt hantera den offentliga konsten. Region Jämtland Härjedalens regionplan och kulturplan samt Konstpolicy ligger till grund för framtagande av reviderade Riktlinjer och rutiner för hantering av Region Jämtland Härjedalens konst

Avsikten med Riktlinjer och rutiner för hantering av den offentligt ägda konsten vid Region Jämtland Härjedalen är att bidra med tydlighet, enhetlighet och transparens som stöd för inköp, ansvar, hantering, vård, placering, tillgänglighet och konstpedagogiska aktiviteter av den offentligt ägda konsten. I Konstpolicy (dnr: RUN/564/2017) anges Region Jämtland Härjedalens vilja med den offentliga konsten.

Riktlinjer och rutiner omfattar den konst och de konstnärliga miljögestaltningar som förvärvas och ägs av Region Jämtland Härjedalen.

Konstsamlingen ska även kunna brukas för interna och externa tillfälliga utställningar, projekt, publikationer, forskning med mera i syfte att fördjupa intresset för konsten. Den offentliga konsten kan också nyttjas för konstpedagogiskt arbete främst för barn och unga men också i hälsofrämjande syfte.

Riktlinjer och rutiner för hantering av Region Jämtland Härjedalens konst - Förslag
Dnr RUN/359/2018

Handläggare
Karin Larsson
Kultur

Region Jämtland Härjedalen
Box 654, 831 27 Östersund
www.regionjh.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	2
1 ANSVARSFÖRDELNING.....	5
2 KONSTREGISTER.....	5
3 KONSTANSLAG	5
4 INKÖP OCH UPPHANDLING AV KONST	5
4.1 Inköp av lös konst.....	6
4.2 Upphandling av konstnärlig gestaltning.....	6
4.3 Beslutsprocess	6
4.4 Vård och förändrade förhållanden	7
4.5 Konstprogram	7
4.6 Avtal.....	7
4.7 Jäv.....	8
5 KONSTDONATION TILL REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN	8
6 FÖRSÄLJNING OCH GÅVA AV REGION JÄMTLAND HÄRJEDALENS KONST	8
7 PRIMUSRUMMET	8
8 MEDVERKANS- OCH UTSTÄLLNINGSERSÄTTNING	9
9 UPPHOVSRÄTTEN©.....	9
10 PLACERING.....	9
11 FÖRVALTNING, UNDERHÅLL OCH FÖRVARING.....	9
11.1 Konstmagasin.....	9
11.2 Inventering.....	9
11.3 Underhåll	10
11.4 Skador	10
11.5 Rengöring.....	10

11.6	Transport.....	10
11.7	Utsortering och kassering.....	10
11.8	Stöld	10
12	VID LOKALBYTE, NÄR VERKSAMHETEN UPPHÖR, RENOVERING AV LOKALER 10	
12.1	Tillfällig magasinering.....	11
13	DEPOSITIONER OCH UTLÅN	11
13.1	Deposition	11
13.2	Tillfälligt utlån för utställning	11
13.3	Utlån för placering på tjänsterum	11
14	SAMVERKAN	11

1 Ansvarsfördelning

Regionfullmäktige fattar beslut om konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen. Regionala utvecklingsnämnden ansvarar för den av regionen ägda konsten samt beslutar om riktlinjer och rutiner för hantering av konsten. Beslut gällande konstinköp fattas av regionala utvecklingsnämnden eller av behörig beslutsfattare enligt gällande delegationsbestämmelser.

Region Jämtland Härjedalen har, genom Område Kultur, nedan Kulturen, ansvar för att konstverken vårdas professionellt. Kulturens konstverksamhet köper in, förvaltar och vårdar konsten. Respektive områdeschef i Region Jämtland Härjedalen är ytterst ansvarig för utplacerad konst. På arbetsplatsen är det enhetschefen eller motsvarande som har ansvar för att konsten hanteras på rätt sätt och att konstverksamheten får information om exempelvis omplacering, stöld, flyttning eller skadegörelse. Vid deposition eller utlån övertas motsvarande ansvar av mottagande part.

2 Konstregister

All inköpt eller på annat sätt förvärvat konst registreras med eget nummer (ex. JLL 8965), konstnärens namn, bild, beskrivning, inköpspris, inköpsår och placering i konstregister (Sofie 8). Konstföremålet märks med reg.nr, konstnär, teknik och verkets namn. Den inköpta konsten registreras även i ekonomisystemets anläggningsregister samt diarieförs.

3 Konstanslag

Region Jämtland Härjedalen avsätter 1% för konstnärlig gestaltning baserat på den årliga fastighetsinvesteringsplanen (LS/352/2014). Medlen förvaltas och fördelas av Kulturen. Vid byggprojekt utanför investeringsplanen samt projekt som tilldelats ytterligare medel så bör riktlinjen om 1% gälla även här. För nyförvärv och komplettering av lös konst till befintliga och planerade verksamheter samt för ramning och underhåll av den offentliga konsten avsätter Kulturen ett årsanslag inom budgetram.

Genom avkastning på gåva av Elisabeth Tunell (CF493/92) kan inköp av konst och konsthantverk göras för utsmyckning av Östersunds sjukhus. Konstverksamheten ger förslag av inköp till fondens handläggare för beslut.

4 Inköp och upphandling av konst

Region Jämtland Härjedalens arbete med konstnärlig gestaltning sker genom inköp och uppdrag av det professionella konstlivet, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Den beställda och inköpta konsten ska vara samtida, ha hög kvalitet gällande form, teknik,

innehåll och symbolvärde. Inköp och beställning kan också vara konsthantverk och unika slöjd- och designobjekt. Konst av tillfällig natur ska också beaktas.

Byggnadsanknuten konst beställs direkt från bild- och formkonstnärer för att idé- och formmässigt skapa verk som passar till specifik miljö och verksamhet.

Vid inköp och uppdrag ska jämställdhet, mångfald samt hållbarhet beaktas och kan beskrivas i konstprogrammet för respektive projekt. Region Jämtland Härjedalen – eller Jiemhten Herjedaelien Dajve som namnet är på sydsamiska – ligger i södra delen av Saepmie och är samisk förvaltningsmyndighet. Att vara samisk förvaltningsmyndighet innebär ett särskilt ansvar för att främja samisk kultur och samiska språk.

4.1 Inköp av lös konst

Vid inköp av lös konst till särskild miljö ska miljöns helhet och verksamhet vägas in. Inköpen sker planmässigt genom Kulturens konstverksamhet och kan ske i samverkan med tillfälligt anställda eller konsulter i konstnärliga projekt, konstnärlig rådgivare och konstkonsulent. Inköpen görs på gallerier, museum, konsthallar, konstföreningar eller liknande organisation samt genom direktinköp av konstnärer. De inköpta verken ska vara utförda av verksamma konstnärer. Vid inköp bör beaktas att verket förutom placering kan ges bra visningsförhållande gällande inramning, belysning, elektronisk teknik, säkerhet med mera. Vid inköp av audiovisuell konst och ljudkonst avtalas även visningsrätt.

Konstverksamheten beslutar och koordinerar inköp av lös konst. Inköpen diarieförs och följer gällande delegationsordning. Leveransgodkännande görs av konsthandläggare, därefter signeras fakturan/inköpet av områdeschef Kultur/ekonomihandläggare varefter sedvanlig utbetalningskontroll görs. Kopia på fakturan skickas till ekonomihandläggare för registrering i anläggningsregistret.

4.2 Upphandling av konstnärlig gestaltning

Inköp av konstnärlig gestaltning sker enligt Lagen om offentlig upphandling, LOU. Vid upphandling ställs krav på tydlighet och specifikation, både för uppdragsgivaren och konstnären/uppdragsmottagaren. Region Jämtland Härjedalens arbete med konstnärlig gestaltning ska kännetecknas av öppenhet, transparens och förankring där alla parter är informerade och delaktiga.

I princip används följande metoder:

- Upphandling med intressanmälan
- Direktupphandling med undantag av konstnärliga skäl
- Direktupphandling på grund av att kontraktets värde är lågt
- Projekttävling
- Parallella skissuppdrag

4.3 Beslutsprocess

Beslutsprocessen innehåller flera steg där olika verksamheter samverkar. Arbetet leds av konstverksamheten. Innan upphandlingsuppdrag görs så sker avstämning med

konstverksamhetens samråd, regionens upphandlingsenhet, berörd verksamhet och områdeschef Kultur. Utifrån berörd verksamhet och/eller platsens specifika förutsättningar och upphandlingsmetod så förordas och beslutas om uppdragstagare av konstverksamhetens samråd bestående av konsthandläggare, konstkonsulent och konstnärlig rådgivare alternativt med särskilt tillsatt konstkomité. I processen ingår som regel en samverkansgrupp som består av representant från berörd verksamhet, byggprojektledare, arkitekt, konsthandläggare och/eller konstprojektledare. Konstnären bör komma in i tidigt skede i det specifika projektet. Detta ställer krav på löpande information mellan konstverksamheten och fastighetsenheten. Beslutsprotokoll diarieförs. När verket är slutfört görs besiktning och skyltas med verkets titel, konstnär, teknik, inköpsår.

4.4 Vård och förändrade förhållanden

Vård och skötsel, liksom behov av belysning av konstnärliga miljögestaltningar, klargörs i avtal mellan berörd verksamhet och konstverksamheten. Vid förändringar i lokaler som exempelvis vid renovering, kan miljöernas förutsättningar för befintlig miljögestaltning gå förlorad. Konsten bör då kunna bytas ut, förnyas eller justeras efter de nya förutsättningarna i samråd med upphovspersonen.

Vid förändrade förhållanden som påverkar miljögestaltningen ska dess upphovsperson, eller anhörig om konstnären inte längre är i livet, kontaktas för information och dialog. I vissa fall kan gestaltningen komma att nedmonteras. Detta kompenseras genom dokumentation utförd av regionen.

Vid ägarbyte av fastighet där det finns konstnärlig miljögestaltning, ska denna specificeras i köpeavtal. Konstnären informeras om ägarbyte.

4.5 Konstprogram

Inför de olika konstprojekten/uppdragen görs ett konstprogram. Syftet är att göra en beskrivning av bakgrund, förutsättningar, förvaltning, tidplan och budget. Konstprogrammet ligger till grund för arbetet med konst i den specifika miljön. Det blir också ett underlag för avstämning och beroende på konstprojektets omfattning kan beskrivningen variera. Konstprogrammet ska ange jämställdhet, mångfald och hållbarhet samt att Region Jämtland Härjedalen är samisk förvaltningsmyndighet.

4.6 Avtal

Kulturen med stöd av upphandlingsenheten skriver avtal med anlitade konstnärer både gällande skissuppdrag och utförandeuppdrag. Avtalen reglerar ansvarsfördelningen om gestaltningens utförande, kostnader, tidplan, miljökrav och upphovsrätt. Anställningsavtal kan också tecknas. Områdeschef Kultur tecknar avtal med uppdragstagande konstnär. Anställningsavtal tecknas mellan anställd och enhetschef i område Kultur. Alla avtal diarieförs.

4.7 Jäv

I förvaltningslagen (1986:223) anges regler gällande jävbestämmelser vilka omfattar alla som deltar i handläggning av ett ärende såsom inköp av konst och köp av konstnärliga tjänster.

5 Konstdonation till Region Jämtland Härjedalen

Regionövergripande regler för gåvor och donationer tillämpas (LS/324/1998). Regionen kan avstå att ta emot gåvor av kvalitets- och förvaltningskäl och förbinder sig inte att uppfylla specifika krav kring exempelvis placering. Konstverket ska vara färdigställt vid överlämnandet. Regionens ekonomiska åtaganden ska klargöras i förväg. Som regel ska inga kostnader åläggas mottagaren vid verkets tillkomst, montering eller underhåll.

Konstdonation som accepterats märks upp och registreras i konstregistret med anteckning om gåvogivare och diarienummer. Inför förfrågan av konstdonation ska berörd enhetschef eller motsvarande samråda med konstverksamheten.

6 Försäljning och gåva av Region Jämtland Härjedalens konst

Försäljning av verk ur Region Jämtland Härjedalens konstsamling får inte ske. Eventuella undantag fattas av Regionala utvecklingsnämnden. Konstverken tillhör inte de enskilda verksamheterna och får inte avyttras eller skänkas som gåva.

Konsten i regionens lokaler utgör en del av samlingen och köps in för att komma alla till del varför förfrågningar om köp av verk i samlingen avslås.

Konst som exempelvis är representativ för en viktig fas i konsthistorien eller av regionalt intresse kan däremot övervägas som donation eller försäljning till museum. Konsten kan på så sätt bevaras och komma allmänheten till del i ett mer passande sammanhang. Vid eventuell försäljning skall följerrätten följas.

7 Primusrummet

Primusrummet är ett utställningsrum för möten med Primus Mortimer Petterssons konstnärskap och för samtida konst. 2006 fick Jämtlands läns landsting i donation av Primus släktingar motta samtliga verk som efter hans död har blivit kvar i landstinget. Primusrummet öppnades i Regionens hus för att allmänheten skulle kunna se utställningar med Primus verk. Primusrummet kan även visa andra verk ur Region Jämtland Härjedalens konstsamling eller av inbjudna konstnärer med anknytning till Primus konstnärskap eller till hälsofrämjande konstprojekt. Primusrummet öppnades 2008 och är idag en etablerad verksamhet inom Kulturen.

8 Medverkans- och utställningsersättning

Region Jämtland Härjedalen följer MU-avtalet som reglerar medverkans-och utställningsersättning till konstnärers arbetsinsats i samband med utställning.

9 Upphovsrätten©

Texter och bilder är skyddade i enlighet med upphovsrättslagen (SFS 1960:729).

Upphovsrätten skyddar konstnärers och skapande upphovspersoners rättigheter över sina verk. För att kunna återge inköpta konstverk i trycksaker, powerpoint-presentationer, på intranät eller internet krävs att användaren tecknar avtal och ersätter konstnären enligt riktlinjerna. Region Jämtland Härjedalen har avtal med organisationen Bildupphovsrätt i Sverige. Rådgör med konstverksamheten eller Bildupphovsrätt inför publicering.

10 Placering

Konstverksamheten ansvarar för placering av konst som i första hand sker i miljöer där många människor vistas som exempelvis entréer, väntrum, samtalsrum, samlingslokaler och korridorer. Vid placering av konst bör personalrepresentant involveras för delaktighet i utformning av arbetsmiljön.

Konsten ska placeras med omtanke så den inte tar skada av till exempel starkt solljus eller värme, ej heller så det lätt kan uppstå skador. Konstverken ska vara uppsatta eller förankrade så att onödiga skador ej uppstår.

Privatägda konstverk får inte placeras i gemensamma miljöer och om sådan finns på exempelvis tjänsterum ska det klart framgå att den är privat.

11 Förvaltning, underhåll och förvaring

11.1 Konstmagasin

Konstmagasinet är en förvaringsplats för Region Jämtland Härjedalens konstsamling inför registrering, ny placering, tillsyn, underhållsåtgärder med mera. Den regionägda konsten ska förvaras säkert för brand, stöld och beakta goda klimat- och ljusförhållanden.

Konstmagasinet ska även uppfylla kraven för en god arbetsmiljö vid konsthantering.

11.2 Inventering

Region Jämtland Härjedalens konstsamling har ekonomiska, estetiska och konsthistoriska värden och ska därför med tanke på nutida och kommande brukare planmässigt och kontinuerligt inventeras för säkerställande av placering, säkerhet och skick. Inventarielistor är viktiga dokument som förutom att återspegla det aktuella innehavet av konstföremål även

ligger till grund för tillsyn och rapportering av saknade eller skadade verk. Utifrån aktuell utdrag ur konstregistret ansvarar respektive verksamhet för kontinuerlig inventering och återrapportering till konstverksamheten.

11.3 Underhåll

För bevarande av värde och ur säkerhetssynpunkt behöver konstsamlingen regelbundet ses över och åtgärdas. Åtgärder ses lämpligen över i samband med flytt, lokalförändring och renovering. Region Jämtland Härjedalens konst lämnas till upphandlad ramverkstad vilka uppfyller krav på kvalitet och hållbarhet. Där så krävs anlitas konservator för åtgärd. Konstnären kan också tillfrågas för åtgärd av skador.

11.4 Skador

När konst skadats ska detta omgående rapporteras till konstverksamheten.

11.5 Rengöring

Ramar, glasade konstverk och objekt dammas med torra städhjälpmedel. Textil konst rengörs av textilkonservator Kontakt tas med konstverksamheten.

11.6 Transport

Vid transport av konst ska verket noga emballeras för att skyddas för eventuella skador.

11.7 Utsortering och kassering

Konstverk får ej kasseras utan att konstverksamheten tillfrågats. Vid kassering eller nedmontering av konst ska detta föregås av dokumentation med bild och beskrivning.

Om konsten är svårt skadad eller i obrukbart skick tas beslut genom konstverksamhetens samråd om kassering. Det redovisas i konstregistret samt ska bokas bort från balansräkning.

11.8 Stöld

Stöld av konst polisanmäls av ansvarig områdeschef samt rapporteras till regionens säkerhetssamordnare och konstverksamheten.

12 Vid lokalbyte, när verksamheten upphör, renovering av lokaler

Efter en renovering eller flytt är det inte säkert att den befintliga konsten passar in. Konstverksamheten kan då hjälpa till med att byta ut eller komplettera med annan konst. Konstverk får inte flyttas utan samråd med konstverksamheten. Detta för att man snabbt ska kunna upptäcka saknad konst. Kontakt tas med konstverksamheten i god tid inför flytt,

renovering eller annan förändring där konsten berörs. Rutin gällande information om flyttplanering finns mellan fastighet som ombesörjer flytt och konstverksamheten.

12.1 Tillfällig magasinering

Vid tillfällig magasinering, flytt eller renovering ska konsten förvaras stående med skyddskartong för att skyddas mot skador. Textilier förvaras upprullade på tjocka rullar av papp med rätsidan utåt och omkring denna läggs omslag av tyg eller papper. Objekt emballeras och märks upp.

13 Depositioner och utlån

13.1 Deposition

Utlån för längre tid – deposition, kan göras till verksamhet som tidigare bedrivits av regionen men övergått till annat ägarförhållande i offentlig organisation. Beslut om deposition och dess innehåll tas i samband med förändringen. Här ingår den konst som deponerats hos länets kommuner i samband med ädelreformen (1992). Vid mottagande av deposition ska Region Jämtland Härjedalens riktlinjer och rutiner för hantering av konst åtföljas. Vid depositioner upprättas depositionsavtal med hanteringsföreskrifter samt förteckning. Utöver detta framgår avtalets diarienummer, parter, tidsperiod samt försäkringsvillkor.

13.2 Tillfälligt utlån för utställning

Utlån för tillfällig utställning anordnad av museum, kommun, galleri eller annan organisation, bedöms utifrån lämplighet gällande förflyttning av verk samt utställningslokalens säkerhet. Vid utlån ska konstverksamheten upprätta låneavtal gällande försäkring omfattande säkerhet, stöld, skada, transport. Avtalet ska även visa diarienummer, parter, tidsperiod och hantering.

13.3 Utlån för placering på tjänsterum

Anställda har möjlighet att låna konst från konstmagasinet till tjänsterum samt till tjänsterum som också är mottagningsrum. Lån sker mot kvitto som tydliggör låntagarens ansvar.

14 Samverkan

Vid planering av nya investeringar och verksamheter kan konstnärlig medverkan vara en del av genomförandet och bör tidigt ingå i detta planeringsarbete. Region Jämtland Härjedalen ska samverka med Jämtland Härjedalens övriga offentliga ägare av konst för att utveckla det regionala konstlivet. Konstverksamheten deltar i länets samverkansgrupp för den offentliga konsten.